

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

37. TÝDEN (7.9.2026)

Kamil Holý a Kateřina Kovaříková

Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách CARC: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Nejčastější jsou dřepčící, molice postupně ubývá, ale v některých porostech je stále přemnožená. Mšice zelná pokračuje v náletu, s nižší intenzitou ošetření proti jiným škůdcům může rychle vytvořit početné kolonie v hlávkách zelí i dalších plodinách. V některých porostech může být hojná i mšice broskvoňová. Přibývá housenek mŕ na listech (m. zelná, kapustová a další). Lokálně mohou škodit housenky osenic na podzemních částech rostlin. Vyrůstá početnost zápředníčků, časté jsou i housenky bělásků. Na starých porostech cibule třásněnky, na nových výsevech zatím nejsou. Listy řepy mohou poškodit dřepčící, brambory a další podzemní orgány drátovci. Srážky mohou podpořit výskyt pochmurnatky mrkvové.

Brukvovitá zelenina - začínají se objevovat podzimní druhy škodící na zelenině i řepce. Pokud je poblíž řepka nebo hořčice, může být zdrojem škůdců pro zeleninu. Nižší intenzita ošetření může způsobit přemnožení mšic, zápředníčků a dalších housenek. Tento týden jsou nejčastějšími škůdci dřepčící, v některých porostech i molice. Ohniskově se objevují housenky mŕ, zápředníčků, jednotlivě bělásků. Na zelí, kapustě i dalších plodinách je potřeba nepodcenit mšici zelnou, ta se dokáže rychle přemnožit a během září znehodnotit hlávky před sklizní.

Ostatní zelenina - třásněnky přežívají na starých porostech cibule, nově vcházející rostliny pro ně většinou nejsou atraktivní, na ně se stěhují až cca od 3 listů, když se mohou schovat do paždí listů. Lokálně mohou škodit housenky osenice polní - monitorovat požerky na rostlinách a housenky v půdě. Na podzemních orgánech škodí drátovci - pozemky s vyšším výskytem sklídit co nejdříve. V hniјících částech rostlin mohou být neškodné, saprofágní druhy bezobratlých.

Riziková: dřepčící, molice, mšice, zápředníčci, osenice, housenky, drátovci, třásněnky aj.

Dřepčící jsou nečastějšími škůdci v tomto týdnu

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- přilet do porostů se obnovil, tento týden nejčastější škůdce zeleniny. Početnost variabilní dle lokality, téměř bez výskytu až několik desítek/rostlinu.

Monitoring - dospělci na vrchní i spodní straně listů.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Molice vlašovičnicková

- postupný přelet na zimní hostitele, ale v zamořených porostech početnost stále vysoká. Pokud je vedle výdrol řepky nebo vysetá meziplodina s hořčicí, ředkvi aj. brukvovitou rostlinou, může být zdrojem pro zeleninu - postříkat nebo zaorat.

Monitoring - všechna stádia na spodní straně listů, pupária před líhnutím tmavá.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Ošetření v závislosti na početnosti dospělců a jednotlivých vývojových stádií.

housenky můr

- lokálně se začínají objevovat housenky různých druhů můr (zelná, kapustová aj.), škodící na listech, mohou se vžírat do hlávek.

Monitoring - v listech různě velké otvory, housenky ukryté na spodní straně listů, zbarvení většinou s převahou zelené barvy - splývají s listy. Malé instary se mohou zaměnit za housenky zářezníků.

Ochrana - na malé housenky, před poškozením listů.

Bělásci

- kladení a líhnutí housenek pokračuje, dospělců je relativně málo. Pokud není insekticidní clona proti jiným škůdcům, mohou se rychle přemnožit.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů, housenky též většinou na spodní straně listů nebo ukryté v hlávkách.

Ochrana - sítě znemožní kladení. Ošetření proti nejmladším housenkám před objevením škod.

Zápředníček polní

- pod prahem škodlivosti, ale na některých lokalitách se početnost zvyšuje - housenky se mohou přemnožit i v září. Dává přednost mladým rostlinám nebo řepkám.

Monitoring - dospělci ve feromonových lapácích nebo vizuálně na rostlinách. Zeleně zbarvené housenky na spodní straně listů.

Ochrana - sítě znemožní kladení. Ošetření proti nejmladším housenkám před objevením škod.

Osenice polní

- početnost v lapácích nízká, plošné škody nebudou, ale i při nízké početnosti se mohou objevit lokální škody - ohniska. V oblastech s pravidelnou škodlivostí monitorovat výskyt housenek.

Monitoring - housenky většinou ukryté v půdě v okolí rostliny nebo v paždí listů, žír v noci. Přítomnost se pozná podle požerků, na celeru např. požrané dolní části řapíků. Přemnožení je většinou lokální - monitorovat na více místech - transekt napříč polem.

Ochrana - ošetření proti nejmladším housenkám, které žerou na nadzemních částech. Starší housenky zůstávají trvale v půdě - ochrana nefunguje. Housenky jsou

aktivní v noci - postřík navečer nebo v nočních hodinách.

Mšice zelná

- početnost vzrůstá, migrace dospělců, tvorba kolonií, pokud se podcení, může během září poškodit zelí i další plodiny.

Monitoring - dospělci s křídly i bez a nymfy jsou většinou ukryty na spodní straně listů nebo v srdéčkách.

Ochrana - v září početnost predátorů ubývá, mšice se dokážou rychle přemnožit, sledovat porosty a při růstu kolonií ošetřit dříve, než zalezou do hlávek.

Třásněnky

- na mladých porostech vzešlé cibule zatím žádné třásněnky, většinou naletují až na starší porosty s 3 a více listy.

Monitoring - jsou většinou ukryté mezi listy u báze. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

Ochrana - vzešlé porosty jsou k výskytu třásněnek tolerantnější, ochranu provádět až při poškození listů sáním.

Drátovci - larvy kovaříků

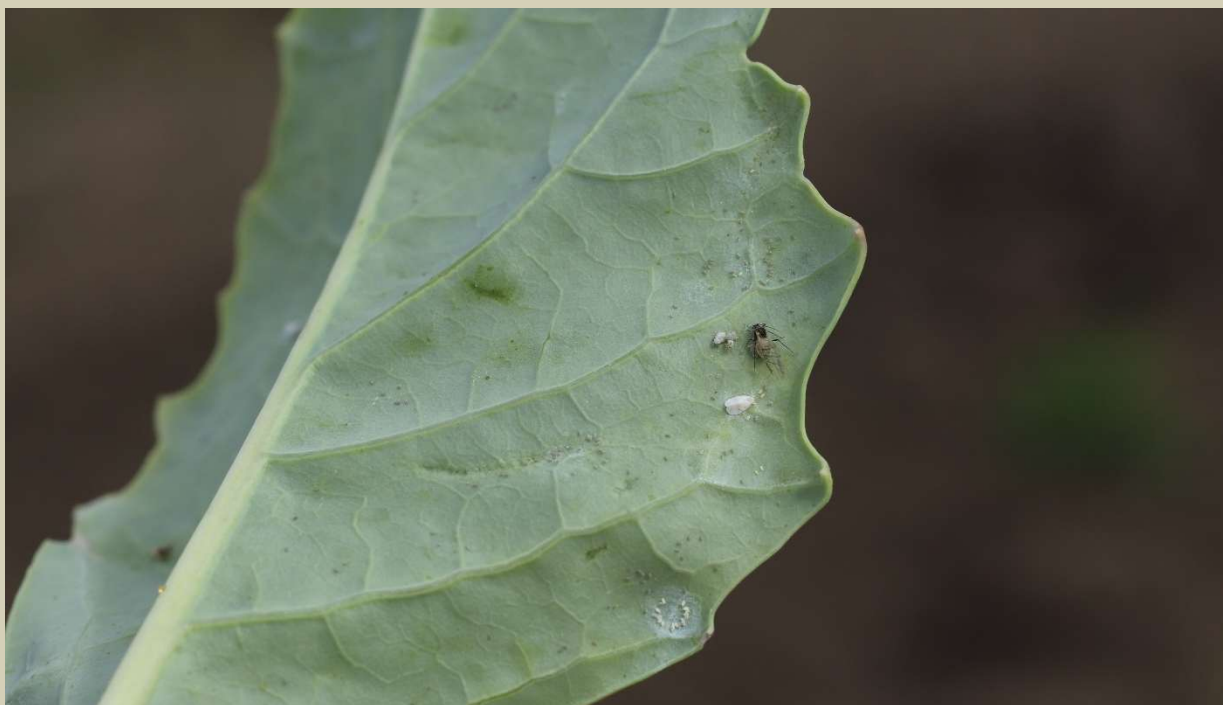
- škodí až do podzimu, migrace do hlubších vrstev půdy nastává až s nástupem nízkých teplot.

Monitoring - sledovat poškození podzemních orgánů + počet larev v okolí konzumních částí.

Ochrana - nejvíce poškozené části pozemků sklídit co nejdříve. Čím déle zůstanou např. brambory na pozemku, tím vyšší bude poškození. Za sucha škody vyšší.

Užitečné organismy

- početnost nízká, občas slunéčka a pestřenky, v některých lokalitách i mšicomaři. Početnost většinou nestačí k redukci populací mšic.

Naletují nové mšice, zakládají kolonie, v kladní pokračují i molice

Při přemnožení 1 larva slunéčka ani několik mšicomarů nedokážou potlačit mšici zelnou, ve výřezu vajíčka slunéček

Housenka a kukla běláška

Požerky (nahore) a housenky mûr

Na mladé cibuli zatím třásněnky nejsou

Plošná mina vrtalky

V uskladněném česneku mohou škodit housenky molíka česnekového, případně dalších motýlů. Stroužky jsou vykousané, v místě žíru je trus.

Housenky jsou různé velikosti, pokud jsou malé, škody se budou zvyšovat. Jedna housenka může poškodit více stroužků.

Pokud má čirok sloužit i k fumigaci půdy, musí se zpravit ihned po mulčování. V této podobě funguje jako přerušovač osevního sledu a zelené hnojení.